

W ŚRODĘ DNIA 13 MARCA 1805.

Z Wiednia d. 6. Marca.

Najjaśniejszy nasz Monarcha troskliwy, aby amerykańska żółta gorączka, która przeniesła się do Europy i okropne od kilku lat, a osobliwie w roku resztym spuszczenia poczyniła, nie przeniesła się także do dziedzicznych Jego krajów, poczynił nie tylko różne rozporządzenia dla odwrócenia tego złego, ale także wyznaczył na ten koniec kommissyą zdrowia pod prezydencją Czesko-austriackiego W. kanclerza, aby ta odpowiadając Jego Ojcowskiemu staraniom przedsiębrała stosowne do tego środki. Rzeczona dopiero kommissya zdrowia, wydała teraz obszerną instrukcyą jak zapobiegać wkradnieniu się zarazy, nakazując nadgranicami państw najsroższą ostrożność i kwarantany.

W rocznicę śmierci ś. p. Cesarza Jmć Leopolda II. odprawione zostały d. 28 w wieczor w kościele zamkowym wigilie, na jaź jutrz przed południem uroczyste exekwije, na których znajdowali się Najjaśniejsi Cesarstwo Jchmość z Arcy Xężatami i całym dworem. Wszystkie teatry były d. 18 Lutego zamknięte.

J. C. K. Apost. Mość raczył sztabowego połowego lekarza Traun przy włoskiej głownej kompanii, w nagrodę jego talentów

i niespracowanej czynności, z jaką tychże talentów używa, wielkim honorowym złotem cywilnym medalem najtąskawiej obdarzyć.

Z Petersburga d. 11. Lutego.

W przeszłym roku weszło przez Dniestr do rosyjskich portów czarnego morza 95 statków, ładownych pszenicą, solą, drzewem i innymi towarami, które z tych portów za granicę wysłane były.

Do Rygi zawinęło w przeszłym roku 1151 okrętów, w liczbie których znajdowało się 81 rosyjskich. W prowadzone na nich towary wynoszą 4 mill. 456,297 rubli. W gotowych pieniądzech wprowadzono 177 funtów dukatów i 14984 funtów srebrnych talarach. Wyszło z Rygi 1147 okrętów, które do 12 mill. 166,913 rubli towarów wyprowadziły.

Przybyli tu wojskowy rządca Rewala admirał Spiridow, cywilny rządca Estonii tajny radca Langel i cywilny rządca Finlandyi aktualny tajny radca stanu Emin.

Z Paryża d. 20. Lutego.

Bawiący tu hrabia Bellegarde, jest bratem dowodzącego we Włoszech austriackiego generała.

Podług podanego ciątu prawodawczemu skarbowego rachunku, przyniosły pocztę w roku przeszłym 10 mill. 400,000 fr. lotterye

14 mill. 723,861 fr. a sta 41 mill. 485,621 fr. Nowey monety wybito dotąd 242 mill. 482,072 fr.

W Paryżu znajdują się teraz 18 teatrów, przy których utrzymują 1388 aktorów; sam teatr opery utrzymuje ich 366. W całej Francji znajdują się ogółem 157 teatrów.

Mowią, że teraźniejsze posiadzenia ciąża prawodawczego zakończą się d. 1 Marca.

Właściciele zburzonych na placu Bonapartego, dawniej Bellecour zwanym, w Lyonie domów mają być na 25 lat od podatku gruntowego wolni i otrzymują od rządu 800,000 fr. wynagrodzenia, pod tym jednak warunkiem, aby domy swoje według danego im od rządu planu stawiali.

Papiery rządowe podnoszą się ciągle; 5 procentów stoją dziś 61 fr. 35 cent. za sto.

Po [wyjeździe P.] Schimmelpennincka zawiaduje tu hollenderskimi interesami P. Schmidt.

W Akwisgranie postanowiono sąd handlowy.

Villars dotychczasowy lekarz w Grenoblu, jest mianowany profesorem botaniki w Strazburgu.

Z Douay piszą, iż na początku Lutego tak wielkie tam było ciepło, że się już pokazały motyle i robaki, a ślimaki z skorup powylażyły.

Sławny posąg Karola W. który stał na ratuszu akwisgrańskim i w roku 1794 do Paryża był odwieziony, postawiony znów został na dawnym miejscu z wielką uroczystością.

Z Londynu d. 15. Lutego.

D. 11 t. m. wniósł lord Mulgrave w wyższej izbie adres podziękowania Królowi za udzielenie papierów względem wojny z Hiszpanią. Anglii (rzekł) postępowała z takim nmiarkowaniem i pobłażaniem przed wybuchnięciem wojny względem Hiszpanii, iakiego

nie ma w dziełach przykładu. Traktat, który dawniej Hiszpania w Jldefonso z Francją zawarła, jest zupełnie przeciw Anglii wymierzony, i był już dostatecznym powodem do wypowiedzenia natychmiast wojny. Traktat ten bardzo się różni od związku familiynego w roku 1761 zawartego. W ostatnich traktacie była przynajmniej powierzchowna słuszność zachowania, i wzajemne obowiązki oznaczone. Francya miała w przypadku wojny wesprzeć Hiszpanią 24,000, a Hiszpania Francją w podobnymże przypadku 12,000 woyska. W całej zaś inaczej rzecz się ma względem traktatu w Jldefonso zawartego. Podług niego zależy Hiszpania zupełnie od woli Francji i musi ją całemi wspierać siłami. Wszystko jest w tym traktacie przeciw Anglii wymierzone. Jak nieroztropnie bylibyśmy postąpili, gdybyśmy hiszpańskim okętom byli pozwolili zawiązać do hiszpańskich portów! Skarby ich byłyby zapełniły kufry naszych nieprzyjaciół, i tym sposobem bylibyśmy im dodali sił i sposobow przeciw nam samem. W czacie zawarcia familiynego związku wnosił wielki nasz statysta, hrabia Chatham, aby zabierać hiszpańskie przewozowe statki z Ameryki; lecz nieszczenię przekryskowany był na radzie. Woyna wybuchła jednak była z Hiszpanią i początek iey bardzo był dla nas szkodliwy, ponieważ źródła, które miały się w naszych ręku zostać, dostały się nieprzyjacielowi. Co gorsza jeszcze, hrabia Chatham, którego słuchać nie chciano, złożył swoy urząd.,

Lord Spencer: Niemogę wierzyć, aby Hiszpania wrzeczy samey tak nieprzyjaźnie względem nas postępowała, iak żący lord powiada. Zabor hiszpańskich fregat jest zresztą nie do usprawiedliwienia. Był to czyn nieprzyjaźny, który przymusił Hiszpanią do wydania wojny. Nie mogę się zgodzić na

adres taki, jaki proponują; wnoszę przeto, aby w nim uczyniono odmianę.

Lord Sidmouth (Addington): Jeżeli kiedy był powód do wojny, tedy nie mógłby być słuszniejszy iak teraz z Hiszpanią. Traktat iey z Francją jest zupełnie przeciw nam zaczepny. Z szczególniejszym ukontentowaniem zwracam myśl moją na nadzwyczajne pobłażanie względem Hiszpanii w czasie moiego ministrowstwa. Miano względ na słabego sprzymierzenca. Bezpieczeństwo Portugalii czyniło nas ostrożnemi w wydaniu wojny Hiszpanii. W postępowaniu z resztą ministeryum nie widzę żadney słabości lub uchybień. Z ukontentowaniem przeto zgadzam się na adres bez żadney odmiany.

Lord Grenville: Postępowanie tak dawnych, iako i terażniejszych ministrów względem Hiszpanii jest nader naganne, równie iak zabranie hiszpańskich fregat.

Lord Hawkesbury mówił przeciw Grenwillowi; po nim mówili ieszcze niektórzy lordowie, nakoniec przystąpiono do kresek względem żądanej odmiany w adresie przez lorda Spencera; za odmianą było 36, a za nieodmianą 114 głosów. Utrzymał się zatem adres tak iak był wniesiony, i izba dopiero o godzinie 4 z rana zakończyła posiedzenie.

D. 11 i 12 były także w izbie niższej wielkie spory z powodu przetożonych izbie papierów względem wojny z Hiszpanią, które dnia pierwszego aż do 2giey godziny po północy trwały. Członki strony opozycyjney, mianowicie Pp. Fox, Grey, ich przyiaciele i członki przeszley administracyi, mocno nastawali tak przeciw wojnie z Hiszpanią, iako też przeciw poprzedzającym ją środkom i negocyacyom, a naybardziej przeciw zabranii hiszpańskich fregat. Lecz minister Pitt umiał tak dzielnie bronić przedsięwziętych od rządu środków, iż następnego dnia zupełne

odniosł zwycięztwo i adres, w którym pochwalono wszystkie kroki przeciw Hiszpanii, większością bez żadney odmiany przeszedł.

Wczoraj udały się deputacye obu izb do pałacu St. James i oddały Królowi siedzącemu na tronie uchwalone adresy. Deputacyi niższej izby odpowiedział Król Jmć.

" Mości Panowie Niższej Izby! Dziękuję wam szczerze za adres, który wam wierność bez granic i ślachetność podyktowały. Pochwalenie moiego postępowania względem dworu hiszpańskiego jest naywiększym dla mnie ukontentowaniem. Serdeczne i uroczyście zapewnienia wasze wspierania mnie ciągle, postawią mnie, iak sobie pochlebiam w stanie, doprowadzenia do szczęśliwego i chwalebego końca tege nowego boju. "

Do Gibraltaru przyprawdzony został przez fregatę Fishgard, płynący z Kaienny do Kadyxu francuzki korsarz Tygrys o 16 armatach i 140 ludzi mający.

Podług doniesienia w kawiarni Loids pod d. 12 t. m. zabrane zostały i do Portsmouth przyprawdzone 4 hiszpańskie okręty, ładowne cukrem, farbownym drzewem, skorami, indygo i 130,000 piastrow. Procz tych są ieszcze 3 inne okręty z Ameryki powracające zabrane.

W Gibraltarze umarł także na żółtą gorączkę drugi w dowodztwie jenerał Bernard.

Z jamaickiey naszej floty, októrą się tak bardzo obawialiśmy, zawinęło już 22 okrętów do naszych portów.

Wiadomość o wzięciu przez Hollendrow wyspy Xż Wallii nieznamyduie już więcey wiary. Wyszły stamtąd d. 10 Sierpnia kompaniczny okręt Hug Iglis powiada, że w tym dniu wcale ta wyspa była spokoyna względem ataku z strony Hollendrow; nadto uważają iż ta wiadomość nie mogła przez przyładek Dobrey nadziei do Ameryki, a stamtąd

do Anglii doysdź, ażeby w prosi nie dowiedziano się pierwey otem zdarzeniu w Anglii.

W Norfolku w Wirginii wielki pożar poczynił tam znaczne szkody.

Irlandzcy katolicy chcą teraz podać parlamentowi swoją prozbę, iak się domyślają przez P. Foxa, o przywrócenie praw im stuzących.

Z Hagi d. 23. Lutego.

Ouegday przybył nasz ambasador Schimelpennink z Paryża do Amsterdamu, a jutro jest tu oczekiwany. Za kilka więc dni wyprawdżonemi zostaniemy z długiey niepewności względem odmian w naszym rządzie zaysdź mających.

Ouegday przybyły tu goniec z Paryża, przywiozł odwoławczy list ambasadorowi Semouville, który oddał dzisiay urzędownie prezydentowi dyrektoryatu, przedstawiając mu razem sekretarza poselstwa Marivaux, iako sprawującego tymczasowo francuzkie interessa. Dziś daie rzeczony ambasador bal na pożegnanie i wkrótce odiedzie do Francyi.

Jedna z kraioyay gazet powiada, że i jenerał Marmont z Hollandyi wyiedzie, lecz nie do daie z iakiego powodu. Z większą atoli pewnością donosi inna gazeta, że woyska przeznaczone do wyprawy za kilka tygodni staną znowu pod Zeist obozem.

Woyskowa rada skazała porucznika morskiego Steffensa, który pod czas potyczki w przeprawie z Flesingi do Ostendy armatną łódź na piasku uwięził, na spomotną kasacyą; kat przerznci mu iego pałasz przez głowę, i na zawsze z kraju będzie wygnany.

Wylewy rzek są do tego czasu u nas nieszkodliwe.

Podług doniesień z Londynu cała pożyczka, którą P. Pitt tego roku chce zaciągnąć, wynosi 22 mill. f. szt.

Z rozkazu departamentowego naszego rzą-

du zostało tu urządzenie instytutu ubogich w Hamburgu na hollenderski ięzyk przełożone, i wydrukowane.

Miedzy sztokolmskim, petersburskim i berlińskim dworem zachodziły dotąd negocyacye względem szwedzkiey Pomeranii.

Miasta Utrecht, Midelburg i Alkmaar prosiły acz nadaremnie ciasta prawodawczego o uwolnienie ich od zgo terminu przymuszoney pożyczki.

W Madrycie i wielu okolicach Hiszpani zaprowadzono teraz Rumfordzką zupę. Otworzona na ten koniec składka przez patryotyczne towarzystwo w Medynie, przyniosła przeszło 20,000 realow.

Mowią, że francuzkie woyska w Hollandyi będą na przyszłość od francuzkiego rządu żołd pobierać.

Z Algieru d. 10. Stycznia.

Anglicy pokazali się po raz piąty przed naszym miastem po oddaleniu ślad angielskiego agenta. Po 5 lub 6 dniowych negocyacyach został tu nowy angielski agent osadzony; otrzymali także wolność dla 11 jeńcow, lecz 100 ich się tu ieszcze pozostało.

Z Sztokolmu d. 19. Lutego.

Hrabia Gyldenstolp, kapitanu trabantow, jest mianowany półkownikiem.

Nieznaomy postać pod napisem do wielkorządcy hrabiego Ugglas podarunek pieniężny z żądaniem, aby podług iego przepisu był rozdany. List iego następujący osnowy:

"Frankmason, który przy święch kłopotach i przeciwnościach, zawsze od swoiey młodości z iednostaynem i szczerem przywiązaniem zostaie dla swego Króla, ma sobie teraz za powinność przy żywey radości, którą iego serce czuie z szczęśliwego powrotu Króla do oycyzny, okazać tę radość przez dotączenie tu, lubo szczupły majątek posiada,

33 taff. 16 szel. bankowych, aby przez dyrekcyą sierot frankmasońskich prawdziwie ubogiemu frankmasonowi mającemu żonę i dzieci dane były; z tym jednak wyraźnym warunkiem, aby dający mu te pieniądze dyrektor włożył na niego obowiązek, żeby wpaił w swe dzieci jako główną maxymę, aby zawsze kochały Króla i jego rodzinę, ponieważ przez ten jedyny sposob może tylko być zapewnione dobro i całość oyczyzny. Przy tem zobowiązuje się dawca co rocznie, póki tylko żyć będzie, jeżeli go jakie nieszczęście nie spotka d. 21 Stycznia, iako w dzień powrotu Króla Jacei posłać podobną kwotę pieniędzy pod teniż warunkami, którą, jeżeli się stan jego majątku polepszy, będzie chciał na dół powiększyć i nawet po swojej śmierci zapewnić, przy czem nie będzie na ow czas zbrojny odkryć swajego imienia..

Od brzegow Menu d. 23. Lutego.

Piszą z Augsburga pod d. 18 b. m. "Przejazd gońców przez nasze miasto jest znowu bardzo częstym. Wczoray przejeżdżał goniec francuzki iadący z Wiednia do Paryża i dwoch gońców austryackich jeden iadący do Paryża, drugi powracający do Wiednia..

W jedney gazecie piemieckiey czytamy list z Dorpatu w Inflaatach pod d. 15 Stycznia r. b. pisany w tey osnowie:

"Nasza szkoła główna co dzień nowych doznaje skutkow wspaniałości naszego dobrego Monarchy, który wszystko czyni co tylko przyłożyć się może do rozszerzenia światła i postępu nauk w jego obszernych państwach. Większa część katetr jest zajęta od mężow uczonych, których Imperator Jmé pod bardzo korzystnemi dla nich warunkami wprowadził. Stosownie do mądrych widokow J. Imperatorskiej Mei instrukcyja publiczna młodziem idzie w tym sposobie, że wpaia w nią prawdziwe zasady erudycyi, a oddala obłą-

kania i marzenia mniemanych filozofow, które tak bardzo za dni naszych podobaly się z szkodą państw wielu. Nowe urządzenie Imperatorskie wydane w Petersburgu względem cenzury ściśle jest zachowane. Nie wolno jest nikomu pisać nayinnieyszey rzeczy która by prawdziwop przystoyności przeciwną była. Pisma nawet i artykuły gazet zagranicznych jeżeli prawda w nich jest odmieniona, muszą być na wyrazy przystoynne przemienione, a jeżeli zachodzi osobistość przeciwko komuż bądź kolwiek, nie wolno jest na nią odpowiadać, ponieważ podług prawdziwych zasad honoru, szkoda tego rodzaju uniesień namiętności ludzkich jest zawsze na stronę tych, którzy kosztem prawdy i własnego honoru nie rumienia się używać tych środków zemsty równie wzgardy godnych, iak być powinny w każdym dobrze urządzonym kraju zakazanemi.."

Z Rzymu d. 6. Lutego.

Dotąd niewiadomy jest dobrze czas przybycia Oyca S. do naszej stolicy; lecz wawozą, że nie nastąpi przed miesiącem Mitem.

Podług ostatnich wiadomości z Neapola, okręt wojenny rosyjski który zawinął był do tamteyszego portu wyptynał do Korfu.— Xżę następcą elektorstwa bawarskiego w ostatnich dniach Stycznia przybył do Neapola. Familia królewska przyjęła go bardzo uprzeymie. Dla uczczenia go dwor i pierwsze osoby wiele uczę daly.

Od granic Włoskich d. 15. tutego.

W gazecie Medyolańskiej wyczytuienty artykuł względem odniam, które zayszd mają w Rzplitey Włoskiey. Mówią że takowe odmiany są zgodne z widokami i zamysłanym pierwszymi mocarstw Europey, że Cesarz Jmé Napoleon pisał pod 1 Lutego list do wiceprezydenta Melzi, w którym go o tych odmianach uwiadomil, i wszystkie rozkazy wyda-

ze ministrowi woyny cofnąć zaleca.

Wreszcie nie wiemy jeszcze nic pewnego względem środków i tego wszystkiego co postanowionym będzie przy utworzeniu nowego królestwa Lombardyi. Mówią że będzie postanowiony senat i ciało prawodawcze; że P. Melzi jedną z najwyższych dostojności posiadać będzie; że religia katolicka będzie religią panującą &c.

Dowiedziemy się z Florencyi, że wylew rzeki Arno w okolicach Pizy wielkie poczynił szkody. Miasto Liworno odzyskało powoli swoją dawniejszą spokojność; teatr d. 29 Stycznia otworzony tam został.

Z Madrytu d. 6. Lutego.

Admirał Grawina który sprawował obowiązki ambasadora Króla Jmć Katolickiego przy gabinecie Tuleryjskim powrócił do naszej stolicy. Ten waleczny wodz wstawiony swoimi usługami, talentami i mężstwem będzie postawiony na czele naszej marynarki. Od czasu swojego tu przybycia odprawił już kilka naradzeń z Xciem Pokoim i ministrem marynarki. Tym czasem wszystkie ustalenia naszego rządu są wymierzone do pomnożenia iak nayspieszniey naszej marynarki.

Utrzymują tu, że Xżę Pokoim iako najwyższy wodz wszystkich lądowych i morskich sił Hiszpanii na nadchodzącą wiosnę zamysła obeyrzec porty i floty nasze.

Podług listow z Bilbao, P. Thower komendant okrętu wojennego angielskiego Colpas stojącego na stanowisku przed Bermeon pisał do Alkady tego miasta list następujący:

„Raczie natychmiast oddać okrętowi Króla Jmć Brytańskiego, którym dowodzę, wszystkie okręty i statki znajdujące się w naszym porcie, tudzież w porcie Mandaka, na wszystkie pytania uczynione mu na piśmie Jeżeli w 24 godzinach odpowiedzi nie odbiorę, odpowiedziało. Podług urzędzenia tego domu podstąpię pod wasze miasto, zapalę go równie procz uczniów darmo przyymowanych, będą iak i statki w porcie stojące. „ Ta pogróżka także uczniowie przyymowani za zapłatą. Nie

nie miała skutku takiego iaki sobie kapitan okrętu Colpos obiecywał; powstała burza przy musita okręt Colpos do oddalenia się z przed Berneon; procz tego gotowano się do obrony iakiey położenie miejsca dozwalało.

Podług ostatnich wiadomości z Kadyxu przybył niedawno do Gibraltaru oddział wojska z Anglii składający się z 600 ludzi. Lecż wkrótce większe jeszcze posiłki spodziewano się odebrać; załoga tamtejsza bardzo ich potrzebuie z powodu znacznych szkod iakie żółta gorączka w niey porobiła.

Godne wiary doniesienia uwiadomiałą nas, że od 6 tygodni spustoszenia, które zarażliwa choroba robiła w Andaluzyi ustają. Świeżo nadeszłe wiadomości z Malagi sprawują nowe obawy względem ustania tam zupełnie zaraźliwej choroby. Bo chociaż śpiewano *Te Deum* na podziękowanie Panu Bogu, i przywroconó komunikacye, jednakowoż osoby wyszłe z Malagi i świeżo tam przybyte dostają choroby zaraźliwej i wiele z niey umiera.

Rozchodzi się pogłoska, że rząd zatrudni się czynnościami banku S. Karola, a kapitałistom da 4 od sta rocznie nadgrody.

Towarzystwo królewskie ekonomiczne wraz z damami, które do niego należą, obchodziło na d. 6 Stycznia uroczyste otwarcie instytutu głuchoniemych ustanowionego kosztem J. K. Mci pod zarządzeniem tegoż towarzystwa. Xżę Ossuna otworzył posiedzenie czytaniem mowy, która wielkie odebrała poklaski. Przystąpiono potem do examinowania młodego Machado mającego lat 11 głuchoniemego z urodzenia. Jest on wychowancem nego dyrektora tego ustanowienia. Dziecie to na wszystkie pytania uczynione mu na piśmie Jeżeli w 24 godzinach odpowiedzi nie odbiorę, odpowiedziało. Podług urzędzenia tego domu podstąpię pod wasze miasto, zapalę go równie procz uczniów darmo przyymowanych, będą iak i statki w porcie stojące. „ Ta pogróżka także uczniowie przyymowani za zapłatą. Nie

będzie nic zaniedbanego, aby to użyteczne ustanowienie doszło do tego stopnia doskonałości w jakim go widzimy u innych narodów, a szczególnie we Francyi. Powinniśmy sobie wspomnieć, że pierwszy wynalazca sztuki uczenia głuchoniemych urodził się na łonie Francyi.

Z Berlina d. 26. Lutego.

Królowa Jmość wdowa tknięta paralizem d. 26 przeszłego miesiąca po południu między godziną Iszą i 2gą i dostawszy wielkiej gorączki, zakończyła życie dnia wczorayszego, to jest 25 b. m. Śmierć ta pogrążyła dwór królewski, miasto i cały kraj w głębokim smutku. Zmarła Królowa, córka Ludwika IX. Landgraffa Hesse - Darmstadtzkiego, urodziła się d. 16 Października 1751 i d. 14 Lipca 1769 zaślubiona została z Xięciem Fryderykiem Wilhelmem Pruskim, później Królem Fryderykiem Wilhelmem II. który umarł d. 16 Listopada 1797. Cnoty tej szanowney Monarchini, pobożność iey, łagodność i dobroczynność nieśmiertelną iey pamięć w narodzie pruskim. — Z powodu tego smutnego zdarzenia dwór królewski włoży dnia iutrzejszego wielką żałobę.

Jenerał major roflyycki Winzingerode odprawił kilka konferencyj z JW. baronem Hartenberg, ministrem stanu i gabinetu, a to od czasu, jak miał d. 16 t. m. audyencyą u Króla Jmci. — Wspomniony jenerał był d. 17 t. m. na obiedzie u Króla Jmci.

Postwie: austryacki i francuzki przy dworze tutejszym, wyprawili nie dawno kilka gońców do Wiednia i Paryża.

Z Naapolu d. 4. Lut. (z Monit. Paryzkiego.)

D. 28 b. m. flota pod dowództwem admirała Nelson składająca się z 12 liniowych okrętów 5 fregat pokazała się przed Palermo. Jedna z fregat zbliżywszy się ku brzegom, wystąpiła mały statek który oficyera angielskiego na

ład wysadził, ten oddał pakiet do jenerała Aktona i list do bankiera Angielskiego nazwiskiem Gibbs. Była na ten czas godzina 3 z rana. P. Akton kazał natychmiast przywołać Pretora, jeneralnego kapitana królestwa i jenerała Bourcarda. Flota stała na miejscu aż do godziny 11, potem zabrawszy fregatę która oficyera na ład wysadziła w dalszą do Messyny udała się drogę. Bankier Gibbs kazał zanieść na fregatę futro, które zapewne dla admirała jest przeznaczone i inne rzeczy, których od niego żądano. Wnoszą, że eskadra angielska szukała eskadry francuzkiej wyszłej z Tulonu d. 18 b. m. która podobno udała się do Egiptu.

Przed 6 dniami to jest d. 22 b. m. ostrzeżono tu znaczny konwoy przy Pentellerie. Tegoż dnia było wielkie poruszenie mające w celu wzmocnienie załóg w Messynie, Syrakuzie i Trapani. Posłano także broń i amunicyę do miejsc różnych, a nadewszystko do Cefalu, gdzie 1800 karabinow i 5 barył prochu wysłano. Mówią powszechnie że przedmiotem tych ostrożności, jest ubezpieczenie Sycylii przeciw napadowi Barbareskow którzy wylądować tam zamyslią.

Mowią, że 3 nowe regimenta milicyi zwerbowane zostaną.

Brzegi są zawsze wojskami obsadzone pod pozorem strzeżenia dostania się tam żółtej gorączki.

Korweta angielska Bittern, która do stanowiska zawinęła d. 25 b. m. d. 28 t. m. rozwinęła żagle dla złączenia się z eskadrą.

Przybyły tu duński okręt d. 24 Stycznia zapewnia, że w cieśninie gibraltarskiej widział roflyyską eskadrę, a około Messyny roflyycki liniowy okręt; eskadra była zapewne powracająca admirała Lehmana.

Fregata angielska Cheval Marin mająca 38 armat i 284 ludzi pod dowództwem kapitana Courtenay Boyle zawinęta d. 28 b. m. do stanowiska przed portem neapolitańskim. Kapitan iey oddawszy do kancelaryi zdrowia pakiet do ministra angielskiego i do dworu, udał się na okręt Excellent wprost portu stołący. Przez dwie godziny rozmawiał z komendantem tego okrętu, potem powrócił na swoją fregatę, która od dnia wczorajszego krąży przy uysciu odnogi.

Oto jest rapport kapitana fregaty angielskiej :

"Fregatom angielskim Active i Cheval Marin zlecono uważać poruszenia portu Tulońskiego. D. 16 b. m. eskadra francuzka składająca się z 11 do 12 liniowych okrętów i dosyć wielkiej liczby fregat i statków lekkich, wyszła na morze. Uprzedziła ją fregata Cheval Marin dla uwiadomienia o tym admirała Nelsona, który natychmiast udał się ku brzegom Sycylii z 11 do 12 liniowymi okrętami. Eskadra Angielska była w stronie zachodniej tej wyspy na przeciwko Trapani i na wyspie zwanej Maritimo, gdy d. 24 b. m. kapitan Courtenay Boyle wystanym został aby oddał pakiet do Neapolu i pilnował odnogi.

Utrzymują i zapewniają iż albo Neapol albo Sycylia jedno z tych królestw jest zagrożone od eskadry francuzkiej, w rzeczy samej od 24 godzin wielkie tu czynią przygotowania w celu bronienia odnogi, chociaż po tyśiąc razy uznano że obroną być nie może. Zaledwo Królowa odebrała pakiet przywieziony od fregaty angielskiej, gdy zleciła P. Damas użyć wszystkich jakie tylko znaleźć się mogą środków dla przeszkodze-

nia aby woyska francuzkie nie opanowały miasta. (*)

Na wyspie Malcie mają Angliey regimenta następujące :

Regiment 20-mający 800 ludzi; 27 mający 1100 ludzi; 35 1200 ludzi; 61 1100 ludzi; Watteville 800 ludzi (pod dowództwem officyerow szwajcarskich.) Strzelcow angielskich 500 ludzi. Półkownikiem tego regimentu jest generał angielski Ramsey, podpółkownik zowie się Forestier, jest rodem Francuz, podobnież iak i wszyscy inni officyerowie tego korpusu. — Strzelcow korsykańskich 5 do 600 ludzi. Pomiędzy nimi wiele jest żołnierzy sycylijskich, których za Korsykanow udają. — Regiment Dillon, który świeżo werbują i w nim dopięto jest 600 ludzi. Wszyscy officyerowie tego regimentu są rodem Francuzi. — Regiment Sonnenberga, który także dopięto werbują. — Artyleryi lądowej około 1000 ludzi. Nakoniec a regimenta kady od 750 ludzi złożone z Maltańczykow.

Na wyspie tej znajduje się zboża dostateczna ilość do zaspokojenia potrzeb liczney załogi przez lat kilka. Ostatni konwoy nadeszły tam z czarnego morza składał się z 35 okrętów. Mięso jest rzadkim, ponieważ Sycylia, która go tam wiele dostawiała, teraz bardzo go mało dostarcza; bytło muszą kupować na brzegach Afryki. Na dniu 1 Styżnia znajdowało się tam więcej niż 80 okrętów, hiszpańskich, cesarskich, raguzańskich, nakoniec bander neutralnych. Niewolnicy hiszpańscy i francuzcy są zamknięci na okręcie Madras i przykrego z sobą obchodzenia się doznają.

(*) Nie możemy w żadnym sposobie dać wiary tej wiadomości. Dziwną byłoby rzecz, aby w ten sposób armia francuzka test w królestwie neapolitańskim o dniu 5 dnego od statku, czynioną koszt na wyprawę dla wladowania i opanowania tego miasta.
(Nota Monitora.)

GAZETY KRAKOWSKIE

W ŚRODĘ DNIA 13. MARCA 1805.

Rzecz o Owcach (z listu do Redaktora Gazety Warszawskiej.)

Przed moim w hanowerskie i meklemburskie wyjazdem, w celu zafiągnięcia wiadomości gospodarskich, miałem honor donieść ma w Maju, o doświadczeniach przezemnie od lat kilku czynionych w Łomnach, względem trzymania owiec pod gołem niebem przez całą zimę. Lubo te doświadczenia były dla mnie przekonaniem, o dobroci i korzyści tego sposobu oheycia się z owcami, jednakże to, czemu przypatrzyłem się własnemi memi oczyma, w ciągu mej podróży; niemniej wiadomości, które w ciągu iey od owczarzy, i od osób wiary godnych powzią, tem mocniej mię zachęciły do kontynuowania moiego działania i moich doświadczeń, o których w iego piśmie nie omieszkać moim współziomkom, czasami donosić, iżby mimo ich uprzedzeń, skłonić ich do naśladowania sposobu, który i oszczędzi im kosztów w budowaniu używanych dotąd dla owiec gmachów, i zachowa ich trzody od rozlicznych chorób, których dziś one peryodycznie stają się ofiarą, i naradzić powiększyć ich zyski przez piękniejszą i obfitszą wełnę.

Powiem więc naysp-ród krótko, iż wciągną całej mej podróży, starownie wstępowałem do wszystkich owczarni na trakcie i polach będących, i wszędzie pilnie badałem gospodarza, chłopa i owczarza. Znalazło się: iż zeszłej zimy potężne straty ponieśli niemal wszystkie owczarnie, a tam znaczniejsze tam, gdzie nacypley były zbudowane, i nadto jeszcze należycie ogacone. Miłam zagraniczne,

a wspomnę tu tylko o Orłowie, Pisarach, Modzerowie, Lubowju, Liptowie, i Wolicach, Radłowie, Mieczewie, Okolnicy, gdzie znaczna część wyzdychała owiec zeszłej zimy, chociaż tam owczarnie i pięknie są zbudowane, i należycie na zimę były opatrzone. Sto innych miejsc podobnyże doświadczyło kleski, których wyliczeniem próżno zatrudniać nie chcę. W jednym tylko Korzeczniku, żadney trzoda nie doznała straty, dla starey budowy, wystawionej na przedmuch wiatru, stoty i sniegu. W Skąpym podobnie dla zley budowy, mała była w owcach strata; pod czas, gdy w Bytyniu nie jeden chłop i dwór poniósł znaczną stratę w swojej owczarni. Woyt tameczny całkiem ją uchwalił, trzymając swe owce pod wystawą tylko, tak, że nie raz były śniegiem okryte, co z własnych ust iego słyszałem. Z drugiey strony JP. hrabia Mokke, gubernator Chryścyanii w Norwegii, zapewnił mnie, iż bardzo wiele trzod w iego prowincyi zimnie pod gołem niebem, i przyrzekł mi szczególne w tej mierze z mięsa przystać doniesienia. Wiadome nam położenie tego kraiu, który nierównie zimniejszy od naszego.

Nie wahałem się więc na moment z zacynalącą się zimą przystąpić do kontynuacji moich doświadczeń, w progressy coraz większey. Owce moje raz tylko strzyżone koło S. Trojcy, burtowały w polu aż do dnia 10 Listopada, kiedy dla znacznych mrozów i niemożności wbić koła, a nawięcey dla oszczędzenia owczarzy wartujących przy hurcie, zezwoliłem, aby z hurtu przeszły na noc do owczarni. Tam zrobić kazatem parkan, porzą-

dny, otaczający w koło plac czworokrotny na 35 łokci długi, a na 30 szeroki. Wysoki on jest na 4 łokci, izby wilk przesadzić go nie zdołał. Obity on jest łatanami, między którymi znajduje się przedział na pół cala tylko przestronny dla przewiewu wiatru. Ze trzech stron, to jest od północy, wschodu i zachodu, dana jest wystawa, półtrzecia łokcia głęboka, słomą posyta, szczególnie dla ostonienia paazy od zamaknięcia w deszcze i słońcu.

Od dnia 10 Listopada, nocują już owce w tym hurcie, a izby doświadczenie zrobić porównywalące, podzieliłem ją trzodę na dwie równe części, to jest, każdego gatunku jedną połowę zimnie w owczarni (zawsze chłodnej, iak się dawniej powieźdzało), druga zaś połowa pod gołem niebem, w hurcie dopiero wymienionym. Tym sposobem 100 macior 100 skopow, 75 młodzieży nocuje pod dachem, a tyleż na dziedzińcu oparkanionym. Izby się nie mieszają owce na pastwisku, i dla trudnego oddzielenia każdego wiełczora o wiec dziedzińcowych, od owiec owczarnianych, obie trzody osobno są dozierane i paszone; pożywienie iak pierwsze, tak drugie, w równej ilości i w równym dostają gatunku. Owczarz mój tak daleko w tej mierze oświecił się, i wyszedł ze swego uprzedzenia, że mu ten sposób trzymania owiec, dosyć się podoba. Iżcie mu tylko o kocenie. Lecz że barany dopiero na Wszystkich SS. puszczone są do owiec, a zatem kocenie nie przypadnie aż w Kwietniu, zatem obawa tego nie potrzebna. W roku zaś przyszłym, gdy puszcza barany dopiero na końcu Listopada, zupełnie ona ustanie, gdyż kocenie na końcu Kwietnia przypadnie.

Jeżeli osądzisz to pismo godnym wiadomości publicznej, raczysz je u nieść w piśmie swoim. Będę uwiadomił czasu ni o skutku moich doświadczeń; i prawdziwie szczęśliwym nazwałbym się, gdyby właściciele majątkow i pasterowowie, przeieżdziłow traktem przez Łomnę, wybożyć do tamteżny owczarni chcieli, dla przekonania się własnie ni oczy na o sposobie trzymania tam owiec. Mogą być iakże przekonani, iż znajdą mieszkanie w tej wsi rolkika, powalnego na ich życzenie, i że on z najwyższym ukontantowaniem da im potrzebne w tej mierze objaśnienia, i przekonania ich, że od lat sześciu trzymając podobnie owce, najmniejszey straty, ani w jagniętach, ani w maciorach, ani iakowiznie nie ponoszą, i że węgę piękniejszą i obfitszą otrzymują. Sądzę, że tym sposobem zamknę

usta niedowiarkom i awatorom starych zwyczajow. A gdy do tych korzyści tak potężnych i ta się doła, iż znaczny koszt na budowanie owczarni dotąd używanych, zostanie zmnieyszony, a kapitał ten na inszy potrzebniejszy artykuł gospolarski będzie mógł być użyty; spodziewać się wypada, iż nie ieden obywatel rozsądny, powdnie za tym przykładem: z uprzedzenia dla iakowej widoczności uczyni osiarę, a tym sposobem cel mój będzie dopełniony, że ni w tem życiu ultronem, któremu poświęceniem się, został użytecznym dla moich współziomkow.

Owce moje ciągle odpierwszych dni Listopada, aż do dnia dzisiejszego, stoją pod gołem niebem, mi no mrozow ciężtych i mocnych, z których już były takie, co doszły do 19 stopnia zimna na ciepłomierzu Reaumur. Wszystkie przecięż są zdrowe, i tak żwawe i wesole, iak nigdy w pośród lata. Są nawet silniejsze od tych, które znajdują się w moiej owczarni, chociaż także chłodnej, czego mały dowód przytoczę.

(Reszta potem.)

CENA ZBOŻ

Na targu w Krakowie d. 12. Marca 1805.

Korzec Pszeanicy	- - - -	zł. pol.	42 do 50.
- Zyta	- - - -	- - - -	40 - 48.
- Jęczmienia	- - - -	- - - -	28 - 31.
- Owsa	- - - -	- - - -	13 - 15.
- Groch	- - - -	- - - -	50 - 56.
- Kaszy jaglanej	- - - -	- - - -	48 - 64.

W Wiedniu d. 3. Marca.

Meca wynofzycia pół korca nalzezo:

- Pszenicy	- - - -	zł. pol.	26 do 30.
- Zyta	- - - -	- - - -	21 - 27.
- Jęczmienia	- - - -	- - - -	16 - 18.
- Owsa	- - - -	- - - -	9 - 13.

W Brynie d. 3. Marca.

Meca Pszenicy

- Pszenicy	- - - -	zł. pol.	29 do 34.
- Zyta	- - - -	- - - -	28 - 33.
- Jęczmienia	- - - -	- - - -	20 - 24.
- Owsa	- - - -	- - - -	14 - 18.
- Prosa	- - - -	- - - -	27 - 32.

W Gdanku d. 31 Lutego

Szeffel czyli pół korca nalzezo w moncciu pruskim (Na łaszt wchodzi 60 szeflow.)

- Pszenica	- - - -	zł. pol.	23 do 26.
- Zyto	- - - -	- - - -	12 - 14.
- Jęczmień	- - - -	- - - -	7 - 10.
- Owies	- - - -	- - - -	6 - 7.

) 1251 V
D O N I E S I E N I A.

Ze strony C. K. galicyjskiego Gubernium.

Według obnowy najwyższego dekretu Kamery nadwornej pod 4tym tego miesiąca wszystkim celnym Administracyom rozporządzono, że co się tyczy towarów przychodzących przez turecką granicę do C. K. krajów dziedzicznych, potwierdzenie odbytey kontumacyi nietylko na samym palecie pierwiastkowym wyrażnie zasotować, ale także też potwierdzeń z dołożeniem numeru kontumacyi zawsze na palecie referalnym wypisywać należy.

Które to najwyższe urządzenie ogłasza się dla zainformowania handlującey Publiczności. Dan we Lwowie 24. Lutego 1805.

Gdy towary z Hiszpanii przez morze Adryatyckie przychodzące, podług prawidła dla utrzymania handlu Austriackiego przyietego, że wszystkie podejrzane, a nawet i zarazone okréty do Wenecyi przyynowane, bydź mają, także czyszczone i wietrzone będą, przeto takowe towary podług nadeszłego nadwornego dekretu dtdo 22 Stycznia r. b. jeżeli są opatrzone zaświadczeniami Weneckiego Magistratu zdrowia Colli już kontumacyą wytrzymały bez obawy w kraie Austriackiego do wolnego użycia wpuszczone bydź mogą. Do liczby jednak tych nie należą, dla łatwości z którą zarazę przyniują, tudzież z przyczyny nieszczęsnie znanych własności febry amerykańskiej niemożności oznaczenia sposobu pewnego czyszczenia towarów, wełna hiszpańska, bawełna od brzegów Hiszpanii przychodząca, towary surowe i skóry, takowe towary jeżeli już do kraio są wprowadzone, albo się na drodze znajdują, będą tymczasowo w pewne zachowanie wzięte, w przyszłości jednak po upłynięciu terminu 3 miesięcznego, w którym czasie korrespondentów swoich uwiadomić mogą, wspomniane towary przez cały czas trwania kordonu i innych rozrządzeń zdrowia nawet do kontumacyi przyinowane nie będą, tak iako również zakaz wprowadzenia towarów hiszpańskich lątem jeszcze dalej w swej mocy zostaje. Lubo zaś skóry wprowadzane bydź nie mogą iako się już wyżej rzekło, jednakże towary do wyżej wyszczególnionych gatunków nie należące, w skóry zawinięte i zapakowane również iako i wina zagraniczna bez osadności wpuszczone bydź mają.

Dla oddlenia także od strony krajów ottomańskich wszelkiego niebezpieczeństwa zarazy febry żółtej ma bydź stosowane do późniejszego dekretu nadwornego dtdo 24 Stycznia r. b. na wszystkie z Lewantu pochodzące, a osobliwie na hiszpańskie towary, iako to wełnę, zachodnio indyjską bawełnę, skóry i towary surowe, najsćisłyszją przezorność kontumacyi i używania. W Krakwie 21 Lutego 1805.

Gdy na mocy wysokiego gubernialnego Rozporządzenia pod d. I t. m. i liczbą 34 stojący dom murowany na szpitalney ulicy w Krakowie pod Num. 606 do funduszu ustanowienia Publicznych należący, d. 10 Maja r. b. o godzinie 9 z rana w kancelaryi cyrkularney, więcey dającemu przez publiczną licytacją sprzedany został, uwiadomienia się zatem wszystkich życzących sobie kupna tego domu, aby w ponienionym wyżej dniu z wadyum 300 tyfiskich na licytacji się znajdowali. W Krakowie d. 16 Lutego 1805.

Od sądu Jurzydykcyi Państwa Konińskowoli JO. Xcia A. Jami Czernoruckiego generała wojsk austriackich, kawalera orderow &c. &c. dziedzica, z cyrkulu Lubelskiego C. K. Galicyi zachodniej, mocą niniejszego Etyktu Jnc P. Jan Piotr Ptit zmarłey Jnci Pani Magdaleny Ptit wdowy pozostały syn uwiadomienia się, iż do tego sądu Konińskowolskiego mieszcawego, JPani Ludwika z Boruckich Sałacka zmarłey siostrzenica pod niewiadomość życia lub śmierci powołanego Jana Piotra Ptit, proźbę o oznaczenie za nieżyjącego na ten koniec podatki dopraszała się aby majątek wszelki do zł. pol. 14942 gr. 13 wynoszący sobie i legataryuszom przeznaczony wydanym był.

Gdy zaś sąd dla niewiadomego jegoż miesca pomieszkania, a może i w C. K. dziedzicznych krajach niebytności iemuż JP. Janowi Piotrowi Ptit Jnc P. Woyciecha Chrzastowskiego admiinistratorsa dobr Konińskowoli do zastąpienia na jegoż koszta i niebezpieczeństwo iakoc kuratorsa postanowił, z którym podana załoba podług przepisu na C. K. kraie ustanowionego sądownego zbiornu w prowadzona i rozsądzona będzie; przeto tenże JP. Jan Piotr Ptit tym końcem napomina się, aby w roku od daty niniejszych, albo sam wczasie przyzwoitym stawil

się, albo kuratorowi postanowionemu, jeżeliby miał prawa swego wsparcia w należytym czasie przestał, albowież nakoniec innego pełnomocnika postanowił i sądowi temuż mianował, i wszelakich przyzwoitych użył środków któreby dla swojej obrony najsukuteczniejszą być rozumiał inaczey następujące z swego ociągania się skutki sam sobie przypisać będzie powinien, gdyż tak przepisane na C. K. dziedziczne kraie prawa mieć chcą.

Sig. W Konińskowoli dnia 31 Januaru 1805 roku.

Casimierus Okszczyński Just.

Z Sądu Jaryzdykcyi Państwa Konińskowolskiego Cyrkułu Lubel.

Stephanus Dobrzański Not.

C. K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymiają tym Edyktem Panu Adamowi hrabi Przerębskiemu, Marcyannie Turcki, Leonardowi, Michałowi, Stanisławowi, Antoniemu, Onufremu i Józefowi Podoskim braciom, Rozalii Dulski, Miryannie Michałowski, i Konstancyi z Worcelow Morzkowski: że Jure X. Szezepan Ruppiewski kanonik katedralny Krakowski u sądow tych — o podanie deklaracyi, czyli mającey być podaney i prosekowaney akcji przeciw successorom Antoniego Karńskiego dóbr Wólstowa z przyległościami dziedzica, i przeciw successorom Pani Katarzyny z Fredrow Ruppiewski względem windykowania summy 120.000 zł. pol. z prowizją przez Stanisława Ruppiewskiego Denuncyantowi ustąpiłoney; wsłownie popierać zechcą? — żatobę na nich podał, i o pomoc sądu, ile sprawiedliwość wymaga, prosił.

Gdy zaś sądy te, nie mając wiadomości gdzie oni zostają lub czy wcale w C. K. państwach dziedzicznych znajdują się, onymże adwokata tuteyszego P. Wolickiego, z ich szkoda i ich kosztem zastępcą postanowity, z którym proces ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. państwa dziedziczne przepisaney rozpocznie się i ukończony będzie, oni przeto Edyktem niniejszym tym końcem upominają się: ażeby wczasie przyzwoitym to jest dnia 17 Kwietnia 1805 roku sami stanęli, albo jeżeli jakie mają prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześniej przestali, albo nakoniec innego patrona obrali tego sądom tuteyszym wymienili, i podług przepisu tych środków prawa używali, które do swey obrony za najsukuteczniejsze osądzą; inaczey bowiem wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samiby sobie, podług opiewu C. K. praw przypisać winni byli.

Jozef de Nihorowicz.

Jozef de Cronenfels, S. P. R. Kawaier.

F. Pohlberg.

Z Rady C. K. sądow szlacheckich Krak. Galicyi zachodniey. W Krakowie dnia 21. Stycznia 1804. Słaupeński.

Z strony Ces. Król. Sądow Szlacheckich Krakowskich Galicyi Zachodniey Panu Stanisławowi Xięciu Poniatowskiemu niniejszym Edyktem oznaymie się: iż Jozefa z Olizarow Borkowska, i Franciszek, Jakob, Jerzy, Wincenty i Stanisław Borkowscy, tudzież Petronella z Borkowskich Bąkowska, do Sądow tuteyszych Krakowskich przeciw niemu w sprawie względem przyjęcia processu przeciwko Pani Elżbiecie z Borkowskich, pierwszego Chwałibogowey, powrotnego małżeństwa Czapllicki, w punkcie zatwierdzenia Duku gratic między dobrami Skrzypacowic i Zarawicą tudzież Krowią Górą, niemniej powrócenia grunow i rol oderwanych zaniesłoney, żatobę podali, i o pomoc sądową ile sprawiedliwość dozwala dopraszali się.

Gdy zaś Sądy niniejsze dla niewiadomego Jmci Xięcia miejsca pomieszkania, albo wcale niebytności w Ces. Król. krajach dziedzicznych Janu Xięciu Stanisławowi Poniatowskiemu tuteyszego Adwokata Litwińskiego oboyga prawa Doktora z Jego niebezpieczeństwem i kosztem i ko kuratora ustanowity, z którym też zaczęta sprawa stosownie do przepisu dla Ces. Król. krajow dziedzicznych zbioru sądowego przedsiwzięta, i ukończoną będzie; przeto Tenże na ten koniec napomina się, ażeby w czasie jeszcze przyzwoitym, to jest dnia 3go Kwietnia r. b. o godzinie 10 r. na albo sam stanął się, albo dodanemu kuratorowi swoje jeżeli jakie ma prawne obrony wcześniej przysłał, lub też wreszcie sobie innego Patrona obierał, i tegoż tuteyszemu Sądowi mianował, i podług przepisaney porządku takowe prawne środki używał, które do obrony swey spraw z najsukuteczniejsze sądzi, albowiem w przeciwnym razie skutki z opóźnienia swego pochodzące sobie same mu przypisać będzie musiał. — Tak bowiem ustawy na Ces. Król. kraie dziedziczne przepisane mieć chcą.

Z Rad. Ces. Król. Sądow Szlacheckich Galicyi Zachodniey. w Krakowie dnia 9. Stycznia 1805.